

İŞSİZLİK İSTİHDAM VE İŞGÜCÜNDE DÜŞÜŞLER SONUCU AZALDI

Seyfettin Gürsel*, Hamza Mutluay**, Mehmet Cem Şahin***

Yönetici Özeti

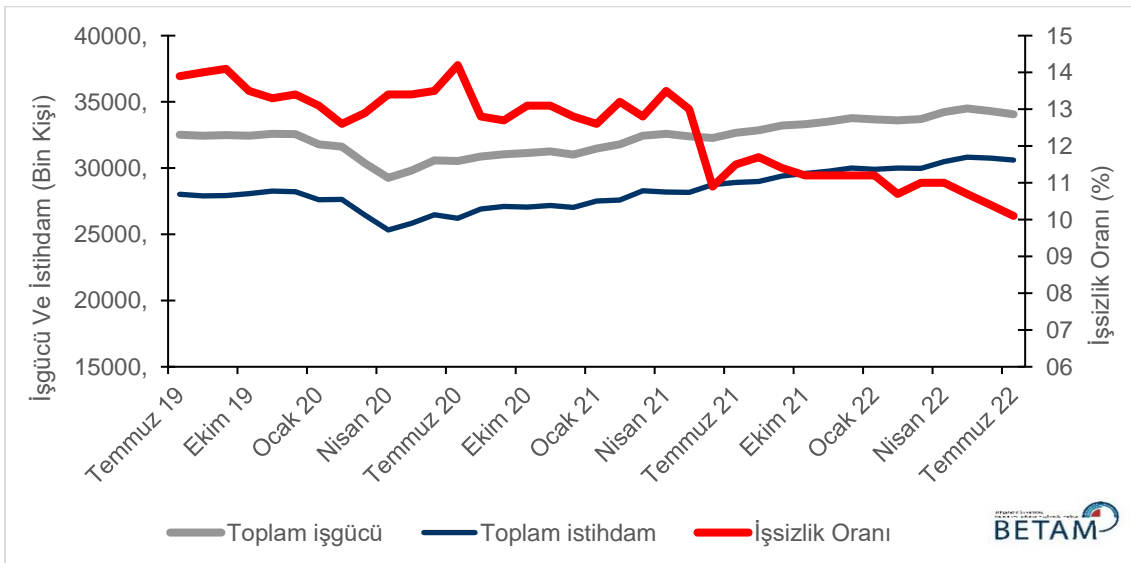
İstihdamda 148 binlik azalış ile birlikte işsiz sayısında 113 binlik azalış işgücünü 262 bin azaltmış, genel işsizlik oranı da Haziran'dan Temmuz'a 0,3 yüzde puan azalarak yüzde 10,1 seviyesine gerilemiştir.

Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın işsizlik oranı Haziran'dan Temmuz'a istihdamda görülen 17 binlik artış ve işsizlikte 86 binlik azalışın sonucu 0,6 yüzde puan azalarak yüzde 13,1'e gerilemiştir. Erkek işsizlik oranı ise istihdamda 165 binlik, işsizlikte 27 binlik azalışların sonucu 0,1 yüzde puan azalarak yüzde 8,6'ya düşmüştür. Kadın işgücünde 70 binlik bir azalış yaşanırken erkek işgücü 165 bin azalmıştır. Haziran'dan Temmuz'a kadın ve erkek işgücü yüzde 0,6 ve yüzde 0,7 oranında azalmıştır. Aylık bazda bu çok yüksek bir orandır. Bu gelişmeler sonucunda işsizlik oranlarındaki toplumsal cinsiyet farkı 0,5 yüzde puan azalışla farkı yüzde 4,5'e gerilemiştir.

İstihdam ve işgücünde gerileme

Mevsim etkilerinden arındırılmış aylık verilere göre istihdam edilenlerin sayısı Haziran'dan Temmuz'a 148 bin azalarak 30 milyon 608 bin kişi olarak kaydedilmiş, işsiz sayısı da 113 bin azalarak 3 milyon 445 bine, bunun sonucunda da işgücü 262 bin azalarak 34 milyon 52 bine gerilemiştir (Şekil 1, Tablo 1). İşsiz sayısı 113 bin azalırken işsizlik oranı Haziran'dan Temmuz'a 0,3 yüzde puan azalarak yüzde 10,1 seviyesine inmiştir. Haziran işsizlik oranının yüzde 10,3'den yüzde 10,4'e revize edildiğini not etmek isteriz.

Şekil 1 : Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü, istihdam ve işsizlik oranı

Kaynak: TÜİK, Betam

* Prof. Dr. Seyfettin Gürsel, Betam, Direktör, seyfettin.gursel@eas.bau.edu.tr

** Hamza Mutluay, Betam, Araştırma Görevlisi, hamza.mutluay@eas.bau.edu.tr

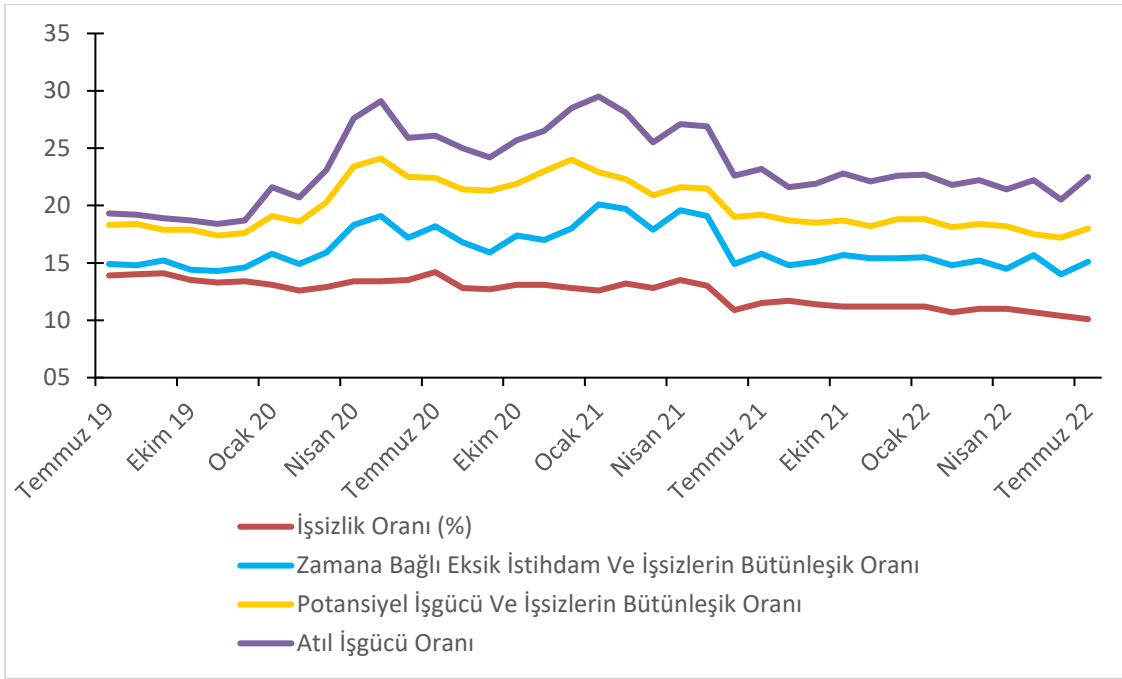
*** Mehmet Cem Şahin, Betam, Araştırma Görevlisi, mehmetcem.sahin@eas.bau.edu.tr

Alternatif işsizlik oranlarındaki gelişmeler

TÜİK tarafından açıklanan alternatif işsizlik oranlarının nasıl hesaplandığı Kutu 1’de açıklanmaktadır. Alternatif işsizlik oranları, işgücü arzından yeterince faydalanılamayan çalışan (zamana bağlı eksik istihdam) ya da işgücü dışına çıkmış ama aslında çalışmak isteyen ve çalışmaya hazır kişileri (potansiyel işgücü) de içermektedir.

Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre “Genel işsizlik oranı” Haziran’dan Temmuz’a 0,3 yüzde puan azalarak yüzde 10,1 seviyesine gerilemiştir. Buna karşılık işgücünden çıkışların potansiyel işgücünü artırması sonucunda “İşsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı” 0,8 yüzde puan artarak yüzde 18,0’e yükselmiştir. “Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı” ise Mayıs’dan Haziran’a yüzde 15,7’den yüzde 14,0’a gerilemiş, Haziran’dan Temmuz’a ise 1,1 yüzde puanlık artışla yüzde 15,1’e yükselmiştir. Son iki alternatif işsizlik oranının bileşiminden oluşan “Atıl işgücü oranı” ise yüzde 20,5’den yüzde 22,5’e 2,0 yüzde puan artmıştır. (Şekil 2, Tablo 4).

Şekil 2 : Manşet işsizlik oranı ve Alternatif İşsizlik Oranları (%)

Kaynak: TÜİK, Betam

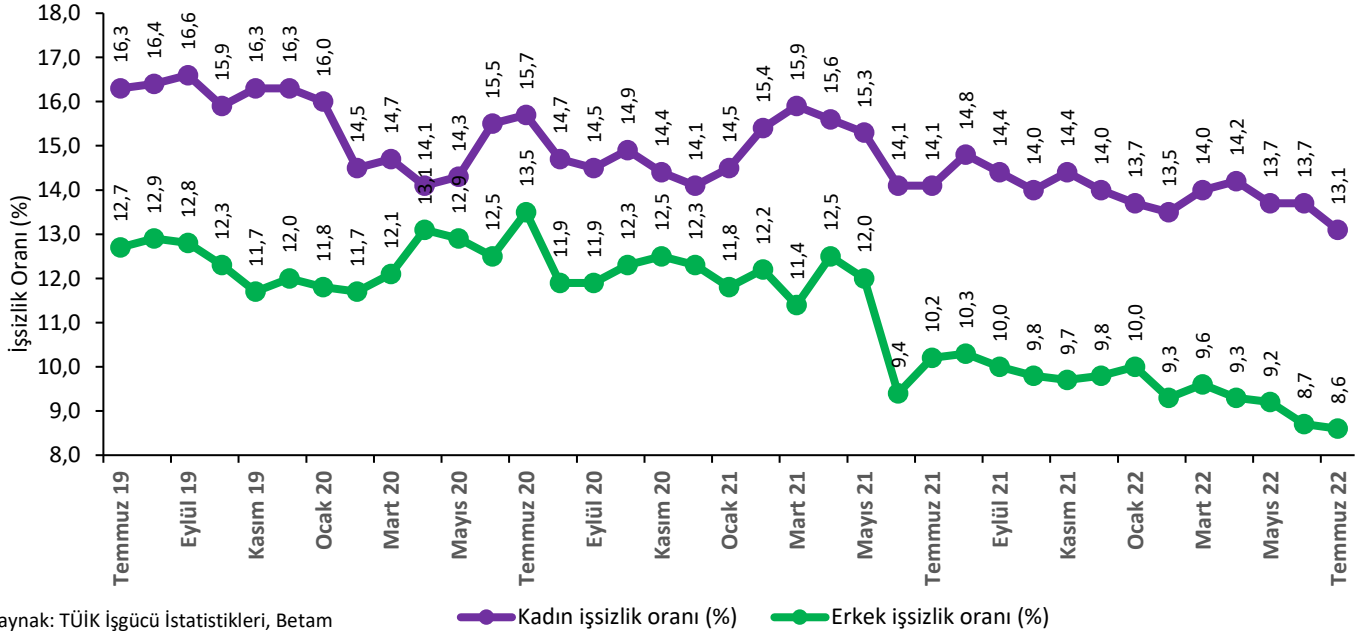
Sektörel istihdama dair açıklama

Bilindiği üzere TÜİK işgücü istatistiklerini Ocak 2021’den itibaren üç aylık ortalamalar yerine aylık olarak yayımlamaya başlamıştı. Ancak işgücü istatistiklerinin aylık yayımlanmaya başladığı tarihten bu yana sektör istihdamlarında üç aylık ortalamalara kıyasla ekonomik gidişattan tamamen kopuk aşırı artış ya da azalışların ortaya çıktığı görüldü. 2021 dördüncü çeyrek işgücü istatistiklerinin yayımlandığı 15 Şubat’ta TÜİK HİA istatistikleri ile ilgili bir duyuru yaparak bundan böyle sektör istihdam rakamlarının aylık olarak yayımlanmayacağını açıklamıştır. Betam sektör istihdamlarındaki gelişmelere çeyreklik işgücü piyasa görünümü notlarında yer vermektedir.

Kadın istihdamında sınırlı artış, erkek işgücü ve istihdamında şiddetli düşüş

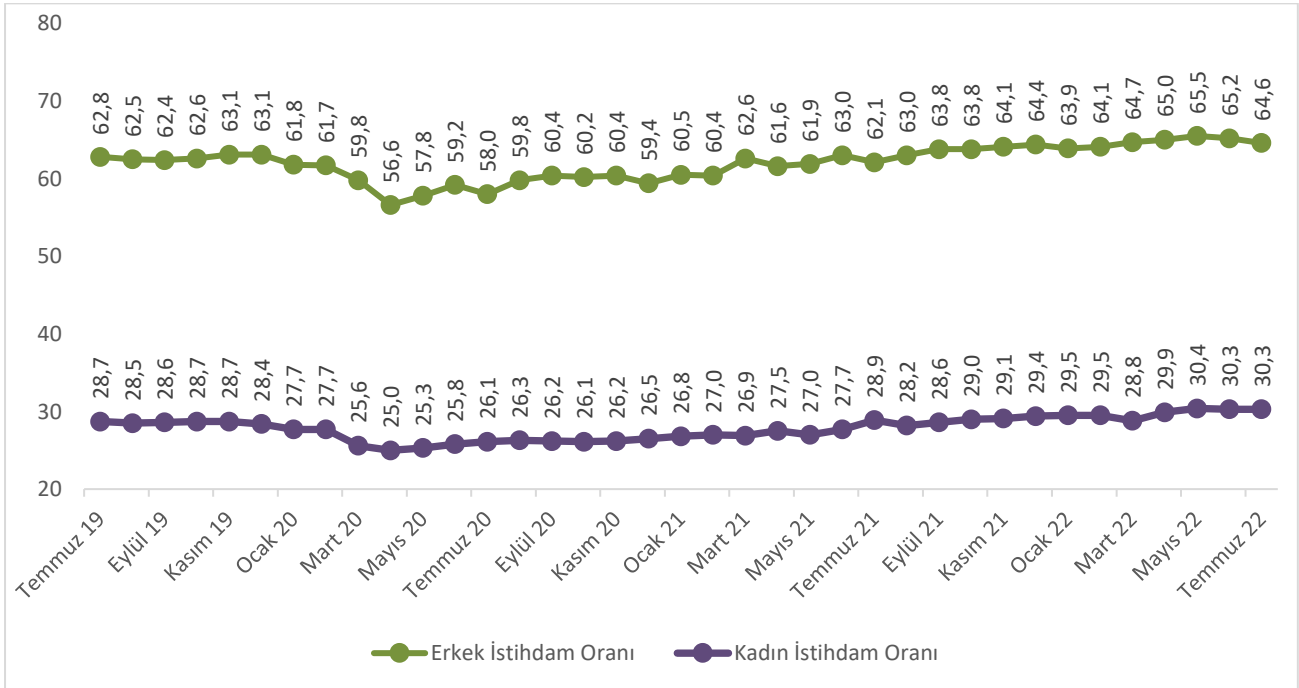
Şekil 3’te mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek işsizlik oranları verilmektedir. Nisan ve Mayıs aylarında 541 binlik artış kaydeden kadın istihdam seviyesi Haziran 2022’de 2 bin azalmış, Temmuz’da ise 17 binlik sınırlı bir artış göstermiştir. İşsiz sayısında ise bir önceki aya kıyasla 86 binlik azalış gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler ışığında kadın işsizlik oranı yüzde 13,7’den yüzde 13,1’e gerilemiştir. Temmuz’da erkek istihdamı 165 bin azalırken işsiz sayısı 27 bin kişi azalmış, erkek işsizlik oranı da işgücündeki düşüşün istihdamdaki düşüşten daha yüksek olması sonucu yüzde 8,7’den yüzde 8,6’ya gerilemiştir.

Şekil 3 : Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek işsizlik oranları (%)

Nisan ve Mayıs aylarında toplam 1,6 yüzde puanlık artış gösteren kadın istihdam oranı Haziran 2022'deki 0,1 yüzde puan azalmış, Temmuz'da ise değişmeyerek değişmeyerek yüzde 30,3'de sabit kalmıştır. Erkek istihdam oranı ise 0,6 yüzde puanlık azalışla Temmuz'da yüzde 64,6 seviyesine gerilemiştir. Erkek istihdam oranınının Mayıstan bu yana düşüşte olduğu dikkat çekmektedir (Şekil 4).

Şekil 4 : Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek istihdam oranları (%)

Tablo 1 : Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü göstergeleri (bin kişi) *

	İşgücü	İstihdam	İşsizlik	İşsizlik Oranı	Aylık Değişimler		
					İşgücü	İstihdam	İşsizlik
Temmuz 19	32.524	28.012	4.512	13,9			
Ağustos 19	32.448	27.899	4.549	14,0	-76	-113	37
Eylül 19	32.490	27.917	4.573	14,1	42	18	24
Ekim 19	32.434	28.064	4.370	13,5	-56	147	-203
Kasım 19	32.585	28.266	4.319	13,3	151	202	-51
Aralık 19	32.577	28.208	4.370	13,4	-8	-58	51
Ocak 20	31.790	27.611	4.179	13,1	-787	-597	-191
Şubat 20	31.616	27.625	3.991	12,6	-174	14	-188
Mart 20	30.373	26.452	3.921	12,9	-1.243	-1.173	-70
Nisan 20	29.264	25.329	3.935	13,4	-1.109	-1.123	14
Mayıs 20	29.821	25.836	3.985	13,4	557	507	50
Haziran 20	30.593	26.474	4.119	13,5	772	638	134
Temmuz 20	30.533	26.205	4.329	14,2	-60	-269	210
Ağustos 20	30.864	26.911	3.953	12,8	331	706	-376
Eylül 20	31.035	27.099	3.936	12,7	171	188	-17
Ekim 20	31.129	27.050	4.079	13,1	94	-49	143
Kasım 20	31.264	27.183	4.080	13,1	135	133	1
Aralık 20	31.011	27.031	3.980	12,8	-253	-152	-100
Ocak 21	31.483	27.504	3.979	12,6	472	473	-1
Şubat 21	31.789	27.580	4.210	13,2	306	76	231
Mart 21	32.434	28.279	4.155	12,8	645	699	-55
Nisan 21	32.595	28.199	4.396	13,5	161	-80	241
Mayıs 21	32.385	28.162	4.223	13,0	-210	-37	-173
Haziran 21	32.275	28.754	3.521	10,9	-110	592	-702
Temmuz 21	32.664	28.911	3.752	11,5	389	157	231
Ağustos 21	32.850	29.001	3.849	11,7	186	90	97
Eylül 21	33.212	29.412	3.800	11,4	362	411	-49
Ekim 21	33.307	29.583	3.724	11,2	95	171	-76
Kasım 21	33.519	29.754	3.765	11,2	212	171	41
Aralık 21	33.772	29.995	3.776	11,2	253	241	11
Ocak 22	33.680	29.901	3.779	11,2	-92	-94	3
Şubat 22	33.609	30.008	3.601	10,7	-71	107	-178
Mart 22	33.690	29.981	3.710	11,0	81	-27	109
Nisan 22	34.241	30.491	3.751	11,0	551	510	41
Mayıs 22	34.504	30.823	3.681	10,7	263	332	-70
Haziran 22	34.314	30.756	3.558	10,4	-190	-67	-123
Temmuz 22	34.052	30.608	3.445	10,1	-262	-148	-113

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 2 : İşsizlik Ve Alternatif İşsizlik Oranları (%) Ve Seviyeleri (Bin) *

	İşsizlik Oranı (%)	İşsiz Sayısı (Bin)	Zamana Bağlı Eksik İstihdam Ve İşsizlerin Bütünleşik Oranı (%)	Zamana Bağlı Eksik İstihdam Seviyesi (bin)	Potansiyel İşgücü Ve İşsizlerin Bütünleşik Oranı (%)	Potansiyel İşgücü (bin)	Atıl İşgücü Oranı (%)	Toplam
Temmuz 19	13,9	4512	14,9	334	18,3	1762	19,3	6608
Ağustos 19	14,0	4549	14,8	253	18,4	1742	19,2	6544
Eylül 19	14,1	4573	15,2	365	17,9	1514	18,9	6452
Ekim 19	13,5	4370	14,4	300	17,9	1749	18,7	6419
Kasım 19	13,3	4319	14,3	341	17,4	1635	18,4	6295
Aralık 19	13,4	4370	14,6	386	17,6	1655	18,7	6411
Ocak 20	13,1	4179	15,8	844	19,1	2340	21,6	7363
Şubat 20	12,6	3991	14,9	720	18,6	2321	20,7	7032
Mart 20	12,9	3921	15,9	908	20,3	2816	23,1	7646
Nisan 20	13,4	3935	18,3	1420	23,4	3803	27,6	9158
Mayıs 20	13,4	3985	19,1	1711	24,1	4219	29,1	9914
Haziran 20	13,5	4119	17,2	1143	22,5	3567	25,9	8829
Temmuz 20	14,2	4329	18,2	1228	22,4	3235	26,1	8792
Ağustos 20	12,8	3953	16,8	1232	21,4	3374	25,0	8559
Eylül 20	12,7	3936	15,9	999	21,3	3398	24,2	8333
Ekim 20	13,1	4079	17,4	1337	21,9	3506	25,7	8923
Kasım 20	13,1	4080	17,0	1235	23,0	4040	26,5	9355
Aralık 20	12,8	3980	18,0	1602	24,0	4556	28,5	10138
Ocak 21	12,6	3979	20,1	2349	22,9	4190	29,5	10518
Şubat 21	13,2	4210	19,7	2052	22,3	3705	28,1	9968
Mart 21	12,8	4155	17,9	1651	20,9	3317	25,5	9123
Nisan 21	13,5	4396	19,6	1993	21,6	3373	27,1	9762
Mayıs 21	13,0	4223	19,1	1963	21,5	3490	26,9	9676
Haziran 21	10,9	3521	14,9	1288	19,0	3224	22,6	8033
Temmuz 21	11,5	3752	15,8	1409	19,2	3118	23,2	8279
Ağustos 21	11,7	3849	14,8	1013	18,7	2822	21,6	7683
Eylül 21	11,4	3800	15,1	1215	18,5	2876	21,9	7891
Ekim 21	11,2	3724	15,7	1505	18,7	3080	22,8	8310
Kasım 21	11,2	3765	15,4	1397	18,2	2855	22,1	8017
Aralık 21	11,2	3776	15,4	1425	18,8	3169	22,6	8370
Ocak 22	11,2	3779	15,5	1441	18,8	3144	22,7	8364
Şubat 22	10,7	3601	14,8	1373	18,1	3031	21,8	8005
Mart 22	11,0	3710	15,2	1411	18,4	3050	22,2	8171
Nisan 22	11,0	3751	14,5	1214	18,2	3033	21,4	7998
Mayıs 22	10,7	3681	15,7	1736	17,5	2857	22,2	8274
Haziran 22	10,4	3558	14,0	1246	17,2	2831	20,5	7635
Temmuz 22	10,1	3445	15,1	1697	18,0	3274	22,5	8415

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 3 : Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek genel işgücü göstergeleri (bin)

	Toplam İşgücü, Kadın	Toplam İstihdam, Kadın	Toplam İşsiz, Kadın	Toplam İşgücü, Erkek	Toplam İstihdam, Erkek	Toplam İşsiz, Erkek	Kadın İşgücü / 15+	Kadın İstihdam / 15+	Erkek İşgücü / 15+	Erkek İstihdam / 15+
Temmuz 19	10.680	8.935	1.746	21.843	19.077	2.767	34,3	28,7	71,9	62,8
Ağustos 19	10.617	8.876	1.741	21.830	19.023	2.807	34,1	28,5	71,7	62,5
Eylül 19	10.683	8.909	1.775	21.807	19.008	2.798	34,2	28,6	71,6	62,4
Ekim 19	10.663	8.972	1.691	21.771	19.092	2.679	34,1	28,7	71,4	62,6
Kasım 19	10.724	8.972	1.752	21.861	19.294	2.568	34,3	28,7	71,6	63,1
Aralık 19	10.643	8.908	1.735	21.934	19.299	2.635	34,0	28,4	71,7	63,1
Ocak 20	10.344	8.687	1.657	21.446	18.924	2.522	33,0	27,7	70,0	61,8
Şubat 20	10.172	8.698	1.474	21.444	18.927	2.517	32,4	27,7	69,9	61,7
Mart 20	9.444	8.054	1.390	20.928	18.398	2.531	30,0	25,6	68,1	59,8
Nisan 20	9.183	7.888	1.295	20.081	17.441	2.641	29,1	25,0	65,2	56,6
Mayıs 20	9.334	7.995	1.339	20.487	17.841	2.646	29,6	25,3	66,4	57,8
Haziran 20	9.662	8.161	1.501	20.931	18.313	2.617	30,6	25,8	67,7	59,2
Temmuz 20	9.782	8.247	1.535	20.751	17.957	2.794	30,9	26,1	67,0	58,0
Ağustos 20	9.788	8.344	1.443	21.076	18.566	2.510	30,9	26,3	67,9	59,8
Eylül 20	9.733	8.323	1.410	21.302	18.776	2.526	30,7	26,2	68,5	60,4
Ekim 20	9.766	8.306	1.460	21.363	18.744	2.619	30,7	26,1	68,6	60,2
Kasım 20	9.746	8.346	1.400	21.518	18.837	2.681	30,6	26,2	68,9	60,4
Aralık 20	9.832	8.449	1.383	21.179	18.582	2.597	30,9	26,5	67,7	59,4
Ocak 21	10.009	8.560	1.449	21.473	18.944	2.530	31,4	26,8	68,6	60,5
Şubat 21	10.210	8.642	1.567	21.580	18.937	2.642	31,9	27,0	68,8	60,4
Mart 21	10.242	8.616	1.626	22.192	19.662	2.529	32,0	26,9	70,7	62,6
Nisan 21	10.454	8.824	1.631	22.140	19.375	2.765	32,6	27,5	70,4	61,6
Mayıs 21	10.242	8.679	1.563	22.143	19.483	2.660	31,9	27,0	70,4	61,9
Haziran 21	10.350	8.892	1.458	21.925	19.863	2.063	32,2	27,7	69,6	63,0
Temmuz 21	10.849	9.317	1.532	21.814	19.595	2.220	33,7	28,9	69,1	62,1
Ağustos 21	10.657	9.084	1.573	22.193	19.917	2.277	33,1	28,2	70,3	63,0
Eylül 21	10.792	9.234	1.558	22.420	20.178	2.242	33,4	28,6	70,9	63,8
Ekim 21	10.893	9.366	1.527	22.415	20.217	2.198	33,7	29,0	70,8	63,8
Kasım 21	11.015	9.428	1.587	22.505	20.326	2.178	34,0	29,1	71,0	64,1
Aralık 21	11.089	9.537	1.552	22.683	20.458	2.225	34,2	29,4	71,4	64,4
Ocak 22	11.111	9.585	1.526	22.570	20.316	2.253	34,2	29,5	71,0	63,9
Şubat 22	11.095	9.596	1.499	22.513	20.411	2.102	34,1	29,5	70,7	64,1
Mart 22	10.888	9.363	1.526	22.802	20.618	2.184	33,5	28,8	71,6	64,7
Nisan 22	11.362	9.748	1.614	22.879	20.742	2.137	34,9	29,9	71,7	65,0
Mayıs 22	11.477	9.904	1.573	23.027	20.920	2.108	35,2	30,4	72,1	65,5
Haziran 22	11.481	9.902	1.578	22.833	20.854	1.980	35,2	30,3	71,4	65,2
Temmuz 22	11.411	9.919	1.492	22.641	20.689	1.953	34,9	30,3	70,7	64,6

Kaynak: TÜİK, Betam

Kutu 1: Alternatif İşsizlik Oranları İle İlgili Tanımlar¹

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde fiili olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Potansiyel işgücü: Referans haftasında ne istihdamda ne de işsiz olan çalışma çağındaki kişilerden; iş arayan fakat kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olmayanlarla, iş aramadığı halde çalışma isteği olan ve kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olan kişilerdir.

İşsiz: Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde aktif iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm kişiler işsiz nüfusa dahildir.

1) İşsizlik Oranı = $[\text{İşsiz}/\text{İşgücü}] * 100$

2) Zamana bağlı eksik istihdam ile işsizliğin bütünleşik oranı =

$$[(\text{Zamana bağlı eksik istihdamdaki kişiler} + \text{İşsizler}) / \text{İşgücü}] * 100$$

3) İşsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı =

$$[(\text{İşsiz} + \text{Potansiyel İşgücü}) / (\text{İşgücü} + \text{Potansiyel İşgücü})] * 100$$

4) Atıl İşgücü Oranı =

$$[(\text{Zamana Bağlı Eksik İstihdam} + \text{İşsiz} + \text{Potansiyel İşgücü}) / (\text{İşgücü} + \text{Potansiyel İşgücü})] * 100$$

¹ Tanımlar ile ilgili daha detaylı bilgiler şu adresin *Metaveri* kısmında mevcuttur:
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Ocak-2021-37486&dil=1>